

Základní škola Voděrady
Voděrady 76
679 01 Skalice nad Svitavou

**MINIMÁLNÍ
PREVENTIVNÍ
PROGRAM
Školní rok 2016/2017
ZÁKLADNÍ ŠKOLA
VODĚRADY**

Ředitel školy: Mgr.Petr Najbr
Školní metodik prevence: Mgr.Daniela Zábojová
Vypracovala: Mgr.Daniela Zábojová

1.CHARAKTERISTIKA MINIMÁLNĚ PREVENTIVNÍHO PROGRAMU

Minimální preventivní program ZŠ Voděrady je zpracován s ohledem na rozumové schopnosti žáků 1. stupně ZŠ a skládá se ze 3 okruhů:

- Prevence sociálně patologických jevů: šikana a agrese
- Protidrogová prevence
- Výchova ke zdravému životnímu stylu

Činnosti, které jsou obsahem jednotlivých bodů jsou prováděny průběžně, stávají se součástí učiva prvouky, přírodovědy, českého jazyka apod. Samozřejmostí je bezprostřední reakce na právě se vyskytnuvší problém.

Prevence sociálně patologických jevů

• **Prevence:**

- úzká spolupráce žák + rodič + pedagog
- důvěrnost sdělení
- školní řád: jasná pravidla chování včetně sankcí za jejich porušení
- kvalitní dohled pedagogů hlavně v prostorách, kde by mohlo k šikaně docházet (WC, šatny)
- aktivní zapojení i nepedagogických pracovníků
- informovanost žáků, rodičů, pedagogů o způsobech řešení šikany

• **Metoda řešení šikany:**

- a) rozhovor s tím, kdo na šikanu upozornil a s obětí
- b) nalezení vhodných svědků, rozhovor (i konfrontační) s nimi
- c) zajištění ochrany oběti
- d) rozhovor s agresory, konfrontace mezi nimi

• **Výchovná opatření k potrestání agresorů:**

- napomenutí a důtka třídního učitele nebo ředitele školy (podle závažnosti provinění)
- snížení známky z chování – opakované agresivní chování, závažný přestupek
- oběti šikany možnost doporučit psychoterapeutickou péči PPP

Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:

- Žák je o přestávkách osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
- Při týmových sportech bývá jedinec do družstva volen mezi posledními.
- O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.
- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.

- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené, znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřeniny, modřiny, škrábance, které nedovede uspokojivě vysvětlit.

Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, š'ouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Co by měl každý žák o šikaně vědět:

1. Za šikanování se považuje to, když jeden nebo více žáků úmyslně, většinou opakovaně ubližují druhým. Znamená to, že ti někdo, komu se nemůžeš ubránit, dělá, co ti je nepříjemné, co tě ponižuje, nebo to prostě bolí. Strká do tebe, nadává ti, schovává ti věci, bije tě. Ale může ti znepríjemňovat život i jinak. Pomlouvá tě, intrikuje proti tobě, navádí spolužáky, aby s tebou nemluvili, nevšímali si tě.
2. Proč jsi šikanován? Není to proto, že jsi špatný nebo proto, že si to nějak zasloužíš. Chyba není v tobě, ale ve špatných vztazích mezi některými žáky vaší třídy nebo školy. Převládá v nich bezohlednost a násilí.

Pamatuj si, že nikdo nemá právo ti ubližovat!

3. Nikomu nic neříct je strkání hlavy do písku, které situaci jenom zhoršuje. Nevzdávej to a udělej následující:

Obrať se na paní učitelku nebo paní ředitelku. Budou ti věřit, neprozradí tě a pomohou ti.

Svěř se svým rodičům.

Můžeš zavolat na bezplatnou Linku bezpečí: 800 155 555

Protidrogová prevence

Zneužívání návykových látek je v současné době jedním z nejzávažnějších problémů ve společnosti. Prevence by v žádném případě neměla probíhat pouze nárazově, ani by neměla mít charakter kampaně. Provádíme ji průběžně, hlavním cílem je vést děti k tomu, aby návykovou látku v budoucnosti nevyhledávali, aby ji nikdy neužili. Při práci proto klademe důraz na následující činnosti:

- učit žáky řešit konfliktní situace
- vést je ke schopnosti odmítat činnosti, které by mohly mít negativní důsledky
- posilovat sebedůvěru dětí
- informovat je přiměřeně věku o následcích užívání drog
- podporovat mimoškolní činnost dětí, koníčky aj.

Výchova ke zdravému životnímu stylu

Žák si postupně osvojuje základní pravidla zdravého životního stylu. Základem tohoto osvojování jsou bezesporu aktivity přímo ve škole:

- zařazování tělovýchovných chvil
- pobyt na čerstvém vzduchu o přestávkách
- využití relaxačních míčů v odpočinkové místnosti
- sportovní kroužek v rámci volnočasových aktivit
- dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví
- režim dne
- správné stravovací návyky
- postupné budování žebříčku hodnot

2.CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

ZŠ Voděrady je malotřídní škola,slučující 1.-5.ročník.Ve školním roce 2016/2017 nemáme 3.ročník. Celkem má naše škola ve školním roce 2016/2017 9 žáků.

Složení tříd:

1.ročník: 2 žáci

2.ročník: 2 žáci

4.ročník: 3 žáci

5.ročník: 2 žáci

V přízemí naší školy bývala Školní družina,nyní tu sídlí Dětská skupina(předškolní děti). ZŠ má prostory v 1. patře budovy.Je tu jedna třída, ve které se vyučuje, v odpoledních hodinách je tu školní družina.

Před školou je dětské hřiště a vedle školy je obecní park vhodný k pohybovým aktivitám.

K disozici má škola i tělocvičnu v místním kulturním domě a velké hřiště pod lesem. Škola leží ve středu obce, je skvělým výchozím bodem k vycházkám do přírody. Rizikové chování tu bývá včas podchyceno díky malému počtu žáků. Ve třídách panuje pozitivní sociální klima, kolektiv zaměstnanců má mezi sebou také pozitivní vztahy.

3. CÍLE MPP

1. Prevence v oblasti zneužívání návykových látek, gamblerství (hráčství), záškoláctví, vandalismu, rasismu, xenofobie, šikany, kyberšikany a násilného chování.
2. Výchova žáků ke zdravému životnímu stylu.
  - zvyšování sociálních kompetencí (rozvíjení sociálních dovedností, odpovědnost za své chování a uvědomění si důsledků svého chování)
  - posilování komunikačních dovedností (nenásilné zvládnání konfliktů, odmítání návykových látek, adekvátní reakce na stres, kritiku a neúspěch)
  - vytváření pozitivního sociálního klimatu (vytvoření atmosféry klidu, pohody bez strachu a nejistoty, pocitu důvěry mezi žákem a učitelem)
  - formování postojů ke společensky přijímaným hodnotám (mravní a morální hodnoty)
3. Vést žáky ke smysluplnému využívání volného času.
4. Zlepšení spolupráce rodiny a školy, společné akce rodičů dětí a pedagogů

4. AKTIVITY NABÍZENÉ ŠKOLOU V RÁMCI PRIMÁRNÍ PREVENCE

Ve školním roce 2016/2017 nabízí ZŠ následující kroužky:

- kytara
- sportovní kroužek
- počítačový kroužek
- kroužek angličtiny
- keramika

Při pořádání některých kroužků spolupracuje škola se SVČ Boskovice.

Spolupráce s rodiči

Ve školním roce 2016/2017 jsou plánovány následující akce s účastí rodičů:

- Sběr starého papíru
- Drakiáda
- Loučení s letním časem a tvořivá dílnička
- Vánoční dílnička a Den oteřených dveří
- Besídka ke dni matek

Samozřejmostí je účast rodičů na plánovaných třídních schůzkách.

5.SPOLUPRÁCE S INSTITUCEMI A OSTATNÍMI ŠKOLAMI

- spolupráce s PPP Blansko- školení zaměstnanců
- spolupráce se SVČ Boskovice
- spolupráce s okolními školami - ŽŠ Sebranice, ZŠ Lysice a s nově vzniklou Dětskou skupinou Sluníčko

6. FORMY A METODY PRÁCE

Komunikační kruh, dramatizace situací, divadelní představení, kulturní programy, prožitkové učení, hry, vysvětlování, objasňování.

Metody práce

A. Posilování schopnosti vypořádat se s odmítnutím, zklamáním, selháním

Ukážeme dětem obrázek zamračeného, nespokojeného, plačícího dítěte přiměřeného věku. Děti přemýšlejí, proč se takto chová, co bylo příčinou. Vybereme jeden důvod a děti se snaží najít různá řešení situace. Nápady lze psát na tabuli a pak vybrat nejvhodnější. Děti také mohou popisovat vlastní konflikty, vymýšlet je. Vždy hledají možné způsoby řešení a náhradní činnosti.

Příklady konfliktů:

- Dostal jsem špatnou známku a nesmím se dívat na televizi.
- Mladší sourozenec vyvolal hádku, potrestán jsem byl já.
- Všechny kamarádky mají mobil, já ne.
- Chtěl jsem jít ven, ale musím uklízet svůj pokoj.
- Zradil mě kamarád.
- Nesmím si hrát na počítači, protože musím udělat úkol.
- Nedostanu křečka, protože mám alergii.
- Rodiče už na mě nemají tolik času, protože se narodil bratříček.

Těmito činnostmi vedeme děti k poznání, že problémy se dají řešit. Buď je vyřeší samy nebo s pomocí rodičů, eventuálně odborníků. Učitel upozorní děti na existenci Linky bezpečí.

B. Výcvik dovednosti, jak čelit negativnímu vlivu vrstevníků

V tomto výcviku se učí děti odmítnout návrhy vrstevníků k činnostem, které by mohly mít nebo budou mít negativní následky. Tím se učí odmítnout v budoucnu i nabízenou drogu.

Metody práce: Forma hry, kdy jeden žák přemlouvá druhého. Zpočátku roli „přemlouváče“ hraje učitel. Volíme různé formy nátlaku. Ten, kdo přemlouvá, argumenty odmítajícího neustále vyvrací. Tak musí odmítající dítě stále hledat pádnější argumenty.

Příklady situací:

- Kamarád tě přemlouvá, abys s ním vyrobil petardu.
- Bez vědomí rodičů se vydáme na delší výlet.
- Polezeme na skálu a jiná nebezpečná místa.
- Zkusíme si zakouřit.

- Sebereme doma víno a napijeme se.
- Ukradneme čokoládu v obchodě.
- Schováme spolužákovi tašku.
- Vezmeme si do školy prak.
- Zavoláme telefonem do školy a budeme vyhrožovat bombou.
- Nastříkáme sprejem na zeď nápisy.
- (Situace se mohou přizpůsobovat podmínkám ve třídě, škole)

C. Informace o návykových látkách a jejich účincích

Zaměření na návykové látky obecně – alkohol, kouření, nealkoholové drogy. Drogy nevyčleňujeme, spíše se soustředíme na alkohol a tabák.

Metody práce: forma rozhovoru

- *Jak poznáte opilého člověka?*
Reakce na odpovědi dětí a vysvětlení: alkohol poškozuj e CNS, což vede ke změně chování. Poškozuje i další orgány, např. ledviny, játra, je velmi nebezpečný pro těhotné ženy. Může dojít k úrazům.
Závěr: Alkohol škodí našemu zdraví.
- *Líbí se vám chování opilého člověka?*
Závěr: Alkoholik je vyřazován ze společnosti, ostatní lidé ho nevidí rádi mezi sebou.
- *Alkoholik a zaměstnání.*
Závěr: Alkoholik nemůže dobře pracovat, ztrácí zaměstnání. Ekonomický dopad.

Shrneme negativní důsledky požívání alkoholu. Podobně pracujeme s tabákovými výrobky.

Podobné účinky jako alkohol mají i látky, kterým se říká DROGY. Jsou to např. některé léky, ale i další zdraví škodlivé látky. Informace přiměřeně věku žáků.

D. Podporování pozitivních aktivit u dětí

Zaujetí určitým koníčkem a vazba na prostředí spojené s touto aktivitou je nejlepší prevencí zneužívání návykových látek. Proto je důležité v co nejnižším věku vést děti k zapojení do různých zájmových kroužků.

Metody práce:

- Rozhovory s dětmi: mluvní cvičení v českém jazyce na téma: Co mohu dělat, abych se nenudil?
 Příklady:
  - Venku prší, nemohu jít ven.
  - Jsem nemocný a sám doma.
  - Kamarádka odjela na tábor a já jsem zůstala doma.
- Vedeme děti k zakládání různých sbírek. Např. do hodin ČJ zařazujeme mluvní cvičení, ve kterých budou děti seznamovat spolužáky se svou sbírkou, informovat je o svém koníčku, práci v kroužku apod. Sbírk y mohou přinést do školy ukázat. V hodinách prvouky a přírodovědy se mohou naučit dělat např. sbírky listů, plodů, herbáře květin apod.

- Nezapomeneme ani na význam knihy jako nejlepšího společníka člověka, navštívíme knihovnu a vedeme děti k lásce ke knihám.
- Snažíme se děti zapojit do všech sportovních aktivit ve škole i v obci s důrazem na vhodnost takto smysluplně tráveného volného času.

7. VYHODNOCOVÁNÍ EFEKTIVITY MPP

Na závěr školního roku, rozhovory v rámci výuky i školní družiny, především neformální, výtvarné znázorňování vztahů. Na závěr školního roku bude vypracováno Vyhodnocení MPP za uplynulý školní rok.